Lietas Nr. A420283815
Lietas arhīva Nr. A42-00679-16/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 20.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese referente A.Putniņa,
tiesnesis A.Dreimanis un tiesnese M.Romanova,

piedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ likumiskajam pārstāvim /pers. A/ un pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Iepirkumu uzraudzības biroja pārstāvei Montai Ogai un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca" pilnvarotajiem pārstāvjiem /pārstāvji/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2015.gada 27.jūlija lēmuma Nr.4-1.2/15-187/3 atzīšanu par prettiesisku un mantisko zaudējumu 156 615,53 *euro* un personiskā kaitējuma 3000 *euro* atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca" (turpmāk – RAKUS, arī pasūtītājs) 2015.gada 2.februārī izsludināja atklātu konkursu „Medicīnas ierīču tehniskā uzraudzība" (id.Nr.RAKUS 2015/14K) (turpmāk – iepirkums). Atbilstoši iepirkuma nolikuma 2.1.3. un 2.1.4.apakšpunktam iepirkuma priekšmets sadalīts deviņās daļās.

[2] Pieteicēja SIA /Nosaukums A/ iepirkumā iesniedza piedāvājumu visās iepirkuma daļās.

[3] Ar RAKUS iepirkuma komisijas 2015.gada 15.maija lēmumu (sēdes protokols Nr.5) pieteicēja, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta pirmo daļu un iepirkuma nolikuma 3.1.15.apakšpunktu, izslēgta no turpmākas dalības iepirkumā. Attiecībā uz pieteicējas izslēgšanu lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Starp RAKUS un pieteicēju 2014.gada 13.februārī tika noslēgts pakalpojuma līgums Nr.B4-2014/61 par medicīnas ierīču elektrodrošības pārbaužu veikšanu. Pieteicēja nepildīja minētā līguma noteikumus (nesaskaņoja darba izpildes grafiku un līdz ar to netika veiktas liela daļa no nepieciešamajām medicīnas ierīču elektrodrošības pārbaudēm; vairāk kā 60% gadījumu medicīnas ierīču reģistrācijas žurnālā netika veikti līgumā noteiktie ieraksti par pārbaužu veikšanu, netika iesniegti darbu pieņemšanas – nodošanas akti uzreiz pēc pakalpojuma sniegšanas, kā to paredzēja līguma noteikumi), kā rezultātā RAKUS saskaņā ar līguma 5.2.apakšpunktu pieņēma lēmumu vienpusēji pirms līgumā noteiktā termiņa izbeigt līguma darbību.

[3.2] Iepirkuma komisija minētos līguma pārkāpumus atzina par būtiskiem, jo lielai daļai medicīnas ierīču netika veiktas elektrodrošības pārbaudes, kā rezultātā RAKUS nevarēja nodrošināt Ministru kabineta 2005.gada 2.augusta noteikumu Nr.581 „Medicīnisko ierīču reģistrācijas, atbilstības novērtēšanas, izplatīšanas, ekspluatācijas un tehniskās uzraudzības kārtība" (turpmāk – MK noteikumi Nr.581) noteikto prasību ievērošanu un izmantot attiecīgās medicīnas ierīces veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā. Ņemot vērā minēto, arī šajā iepirkumā pastāv risks, ka gadījumā, ja līguma slēgšanas tiesības iegūs pieteicēja, līguma nosacījumi netiks ievēroti, un RAKUS nevarēs nodrošināt iekšējo kvalitātes prasību ievērošanu un izmantot attiecīgās medicīnas ierīces veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā.

[4] Ar iepirkuma komisijas 2015.gada 22.maija lēmumu (sēdes protokols Nr.6) par iepirkuma uzvarētāju iepirkuma 1., 2., 4. un 5.daļā atzīta SIA „RoLa", 7. un 9.daļā – SIA „Tradintex". Iepirkuma 3., 6. un 8.daļā iepirkums beidzies bez rezultātiem, jo pieteicēja bija vienīgā pretendente, kas iesniedza piedāvājumu šajās iepirkuma daļās.

[5] Nepiekrītot iepirkuma rezultātiem, pieteicēja tos apstrīdēja Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijā (turpmāk – IUB). Ar IUB 2015.gada 27.jūlija lēmumu Nr.4-1.2/15-187/3 pasūtītājam atļauts slēgt iepirkuma līgumus ar izvēlētajiem pretendentiem. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturto daļu pasūtītājs, pieņemot lēmumu par pretendenta izslēgšanu no turpmākas dalības iepirkumā saskaņā ar šā panta pirmo daļu, ņem vērā, cik būtisks ir pārkāpums, kas pieļauts tā iepirkuma līguma izpildē, no kā pasūtītājs vienpusēji atkāpies, kā arī slēdzamā iepirkuma līguma neizpildes risku. IUB konstatē, ka iepirkuma komisija ir veikusi minēto izvērtējumu, tajā skaitā ņemot vērā līguma nosacījumu neievērošanu, neizpildīto darbu apjomu un iepirkumā plānoto darbu līdzību ar iepriekš neizpildītajiem darbiem. IUB kompetencē neietilpst vērtēt, vai RAKUS Civillikumā paredzētās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma ir izmantojis pamatoti. IUB ieskatā, pēc analoģijas ņemama vērā Augstākās tiesas 2014.gada 16.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKA-179/2014 ietvertā atziņa par nepieciešamību pārbaudīt, vai pasūtītāja rīcība, pamatojot atkāpšanos no līguma, nav acīmredzami kļūdaina. Šajā sakarā IUB ņēmis vērā, ka pieteicēja nav vērsusies tiesā par līguma nepamatotas izbeigšanas faktu, kā arī 2014.gada 28.novembra vēstulē lūgusi pasūtītāju apliecināt pretenziju neesamību, kas liecina par pieļauto pārkāpumu apzināšanos un ticamu pamatu šādu pretenziju izvirzīšanai.

[5.2] Izvērtējot Zāļu valsts aģentūras, Veselības inspekcijas un pasūtītāja sniegto informāciju, IUB nav pamata secināt, ka SIA „Tradintex" nav

akreditēta veikt pieteicējas iesniegumā minēto medicīnas ierīču – diagnostiskās scintigrāfijas iekārtu un tuvfokusa rentgenterapijas iekārtas – tehnisko uzraudzību.

[5.3] Pasūtītājs nolikumā ir svītrojis izvirzīto kvalifikācijas prasību, kas paredzēja pretendenta atbilstību Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumiem Nr.482 „Noteikumi par aizsardzību pret jonizējošo starojumu medicīniskajā apstarošanā" (turpmāk – MK noteikumi Nr.428), kas nosaka atsevišķas akreditācijas nepieciešamību. Tādējādi izskatāmās lietas ietvaros nav nozīmes pieteicēja norādītajam, ka izraudzītie pretendenti nav bijuši atbilstoši akreditēti, jo iepirkuma nolikums šādu akreditāciju kā priekšnoteikumu dalībai iepirkumā neparedzēja. Savukārt, ja šāda akreditācija ir nepieciešama atbilstoša pakalpojuma sniegšanai, izraudzītie pretendenti to ir tiesīgi iegūt arī pēc rezultātu paziņošanas un pirms līguma izpildes uzsākšanas.

[6] Pieteicēja ir vērsusies tiesā, pieteikumā, tā papildinājumos un papildu paskaidrojumos norādot turpmāk minētos argumentus.

[6.1] Pasūtītājs atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturtajai daļai nav vērtējis, cik būtiski ir līguma izpildē pieļautie pakāpumu, savukārt vispār nav vērtējis, kādi ir slēdzamā līguma izpildes riski.

[6.1.1] Attiecībā uz līguma izpildē pieļautajiem pakāpumiem pasūtītājs ir vērtējis vienīgi to, cik būtiskas bija paša pieņemtā lēmuma – vienpusēji atkāpties no līguma – sekas. Proti, lielai daļai no ierīcēm netika veiktas elektrodrošības pārbaudes, jo pēc līguma izbeigšanas tās vairs nebija iespējams veikt. Savukārt pirms tam pieteicēja veica gan elektrodrošības pārbaudes, ko apliecina attiecīgi pārskati, gan turpmāku darbu izpildes grafika saskaņošanu, ko apliecina elektroniskā pasta sarakste. Darbu izpilde tika veikta bez pasūtītāju klātbūtnes, jo RAKUS norādītā kontaktpersona uz pārbaudēm neieradās. Pieteicējas ieskatā, tieši RAKUS nevēlējās turpmāku līgumattiecību turpināšanu, jo RAKUS nevēlējās, lai par pieteicējas konstatētajām medicīnas ierīču neatbilstībām uzzina uzraugošās iestādes.

[6.1.2] RAKUS nepamatoti norāda, ka pieteicējas 2014.gada 8.jūlijā vēstulē norādītais iztulkojams kā nevēlēšanas saskaņot darbu izpildes grafiku. Minētajā vēstulē tieši pretēji pieteicēja ir lūgusi precizēt līguma izpildes turpmāko gaitu, lūdzot sniegt vairākus skaidrojumus un norādes. Pieteicējai pirms darbu izpildes grafika saskaņošanas bija būtiski saņemt atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem saistībā ar līguma izpildi.

[6.1.3] Iestādes nepamatoti pieteicējas 2014.gada 28.novembra vēstulē ietverto lūgumu apliecināt, ka RAKUS neizvirzīs pretenzijas, iztulkojušas kā pārkāpuma atzīšanu no pieteicējas puses. Tieši pretēji, pieteicēja vēstulē ir norādījusi, ka, izvērtējot radušos zaudējumus kopsakarā ar laiku un resursiem, kas jāiegulda tiesvedībā, ir gatava mierizlīgumam, lūdzot apliecināt pretenziju neizvirzīšanu no RAKUS puses.

[6.1.4] Pasūtītājs, izbeidzot iepirkumu 3., 6. un 8.daļā bez rezultātiem, savukārt iepirkuma 9.daļā līguma slēgšanas tiesības piešķirot pretendentam, kurš neatbilst nolikuma prasībām, jau sākotnēji nenodrošina iekšējās kvalitātes prasību ievērošanu un līdz ar to nevar izmantot medicīnas ierīces. Tādējādi pasūtītāja norādes par paredzamo risku nav pamatotas. Pieteicēja neapšauba RAKUS tiesības rīkot atkārtotu iepirkumu, taču tāds līdz šim nav veikts.

[6.2] Iepirkuma 9.daļā līguma slēgšanas tiesības nepamatoti piešķirtas SIA „Tradintex", jo tā nav akreditēta atbilstoši LVS EN ISO/IEC 17020:2005 standarta prasībām un līdz ar to nevar veikt diagnostiskās scintigrāfijas iekārtu (SPECT/CT un SPECT) funkciju atbilstības testēšanu, ko apliecina arī SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" struktūrvienības Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs sniegtā informācija. Arī Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centra izsniegtajai speciālajā atļaujā darbībām ar jonizējoša starojuma avotiem nav paredzēts, ka SIA „Tradintex" var veikt darbības ar šādām medicīnas ierīcēm.

[6.3] Iepirkuma 5., 7. un 9.daļā līguma slēgšanas tiesības piešķirtas pretendentiem, kuri nevar nodrošināt medicīnisko ierīču pārbaudi atbilstoši MK noteikumiem Nr.482, jo nav tam atbilstoši akreditēti.

[6.4] Iepirkuma 1.daļā līguma slēgšanas tiesības nepamatoti piešķirtas SIA „RoLA", jo tās mēriekārtu sarakstā nav ietvertas vairākās mēriekārtas nepieciešamo pārbaužu veikšanai.

[6.6] Ņemot vērā, ka ar pārsūdzēto lēmumu ir nodarīts kaitējums pieteicējas darījuma reputācijai, proti, pieteicēja nepamatoti izslēgta no iepirkuma, savukārt IUB to atzinis par tiesisku, kā arī ierobežotas pieteicējas nemantiskās tiesības piedalīties iepirkumā, pieteicēja lūdz atlīdzināt personisko kaitējumu 3000 *euro* apmērā. Tā kā pieteicēja, visticamāk, iegūtu līguma slēgšanas tiesības tikpat kā visās iepirkuma daļās (izņemot 2.daļu), ja nebūtu nepamatoti izslēgta no dalības iepirkumā un IUB būtu apmierinājis tās sūdzību, pieteicējai ir nodarīti mantiskie zaudējumi piedāvātās kopējās līgumcenas apmērā – 156 615,53 *euro*.

[7] RAKUS tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz iepirkuma komisijas lēmumā minētajiem argumentiem. Paskaidrojumos un atbildēs uz tiesas informācijas pieprasījumiem papildus norādīti turpmāk minētie argumenti.

[7.1] RAKUS pieteicējai vairākkārtīgi saskaņošanai ir sūtījusi darbu izpildes grafiku. Pieteicēja darbu izpildes grafiku nesaskaņoja, bet tā vietā uzdeva RAKUS nepamatotus jautājumus un izvirzīja nosacījumus, kas nebija paredzēti ne iepirkuma dokumentācijā, ne līgumā. Tāpat pieteicēja inspicēšanas pārskatos norādīja nepamatotas neatbilstības, kuras pieteicēja nespēja izskaidrot. Gadījumā, ja pieteicēja līguma izbeigšanu uzskatīja par nepamatotu, tai bija tiesības vērsties tiesā. Tā vietā pieteicēja ir lūgusi RAKUS apliecināt pretenziju neesamību, tādējādi pēc būtības piekrītot RAKUS izvirzītajām pretenzijām.

[7.2] Tuvfokusa rentgenterapijas iekārta *Gulmay D3150* atbilst 1.drošības grupai, savukārt diagnostiskās scintigrāfijas (SPECT/CT) iekārta *InfiniaHawkeye 4* un diagnostiskās scintigrāfijas (SPECT) iekārta *Philips SkyLight* atbilst 2.drošības grupai. Gan piedāvājuma iesniegšanas dienā, gan lēmuma pieņemšanas dienā SIA „Tradintex" bija tiesīga veikt funkcionālās pārbaudes minētajām medicīnas ierīcēm.

[7.3] Attiecībā uz pieteicējas izteiktajiem iebildumiem saistībā ar SIA „Tradintex" izsniegto speciālo atļauju, kā arī SIA „RoLa" mēriekārtu sarakstu norādīts, ka nolikumā ietvertās prasības vērtējamas kā kvalifikācijas prasības, līdz ar to izvēlētajiem pretendentiem nebija ierobežojumi līdz pakalpojuma izpildes faktiskajai uzsākšanai iegūt attiecīgi speciālo atļauju noteiktām iekārtām un nepieciešamās mēriekārtas.

[7.4] Pieteicēja nav pamatojusi pieprasītā atlīdzinājuma pamatu un apmēru. Turklāt nav pamata uzskatīt, ka gadījumā, ja pieteicēja nebūtu izslēgta no dalības iepirkumā, viņa būtu ieguvusi līguma slēgšanas tiesības visās iepirkuma daļās.

[8] IUB tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.Paskaidrojumos papildus norādīti turpmāk minētie argumenti.

[8.1] Pieteicēja arguments, ka iepirkuma līgums labāk noslēdzams ar pretendentu, kurš pieļāvis būtisku līguma izpildes pārkāpumu, nekā šāds pretendents izslēdzams un iepirkuma procedūra izbeidzama, ir pretrunā ar Publisko iepirkumu likuma mērķi – maksimāli samazināt pasūtītāja risku. Līguma noslēgšana ar šādu pretendentu var radīt ievērojamas un neprognozējamas grūtības līguma izpildes laikā, kas izriet no līguma neizpildes vai nekvalitatīvas izpildes, kā arī saistītas ar būtisku resursu ieguldījumu nepieciešamību, piemēram, pastiprinātai darbu izpildes uzraudzībai vai tiesvedībai, atkārtoti konstatējot pārkāpumus un pieprasot zaudējumu atlīdzināšanu.

[8.2] Attiecībā uz pieprasīto atlīdzinājumu norādīts, ka pieteicēja nav argumentējusi, kādā veidā ir nodarīts kaitējums tās darījuma reputācijai, komercnoslēpumam, autortiesībām vai arī citām nemantiskajām tiesībām un likumiskajām interesēm.

[9] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji uzturēja pieteikumā ietvertos prasījumus, pamatojoties uz pieteikumā un tā papildinājumos minētajiem

argumentiem. Savukārt atbildētāja pusē pieaicināto iestāžu pārstāvji pieteikumā ietvertos prasījumus neatzina, pamatojoties uz iestāžu lēmumos un paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[10] Lietā ir strīds par šādiem jautājumiem:

1) vai pieteicēja pamatoti izslēgta no turpmākas dalības iepirkumā, pamatojot to ar būtiskiem iepriekš noslēgtā līguma izpildes pārkāpumiem, kuru dēļ pasūtītājs vienpusēji atkāpies no līguma, un plānotā līguma neizpildes risku.

2) vai pārējās iepirkuma daļās uzvarējušie pretendenti atbilst nolikuma prasībām.

Tiesa turpmāk secīgi izvērtēs minētos strīdus jautājumus, jo tikai gadījumā, ja tiesa konstatēs pieteicējas nepamatotu izslēgšanu no turpmākas dalības iepirkumā, tiesai ir pamats tālāk vērtēt jautājumu par iepirkuma rezultātiem.

[11] Publisko iepirkumu likuma 2.pants noteic, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt iepirkuma procedūras atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem, valsts un pašvaldības līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot pasūtītāja risku. Tātad publiskā iepirkuma procedūras mērķis ir, no vienas puses, aizsargāt pretendentu tiesības uz brīvu konkurenci un vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem, no otras puses – pasūtītāja intereses iegūt izdevīgāko piedāvājumu, vienlaikus gādājot par līdzekļu efektīvu izmantošanu. Valsts un pašvaldības līdzekļu efektīva izmantošana, maksimāli samazinot pasūtītāja risku, ietver arī droša un nopietna piedāvājuma izvēli (*sal. sk. Augstākās tiesas 2014.gada 15.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-24/2014 6.punktu*).

Lai samazinātu pasūtītāja risku, Publisko iepirkuma likuma 39.^{2}pantā ir paredzētas pasūtītāja tiesības īstenot pasākumus līguma izpildes nodrošināšanai. Saskaņā ar minētā panta pirmo daļu pasūtītājs ir tiesīgs izslēgt kandidātu vai pretendentu no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, kā arī neizskatīt pretendenta piedāvājumu, ja kandidāts vai pretendents (kā līgumslēdzēja puse vai līgumslēdzējas puses dalībnieks vai biedrs, ja līgumslēdzēja puse ir bijusi piegādātāju apvienība vai personālsabiedrība), tā dalībnieks vai biedrs (ja kandidāts vai pretendents ir piegādātāju apvienība vai personālsabiedrība) nav pildījis ar šo pasūtītāju noslēgtu iepirkuma līgumu vai vispārīgo vienošanos un tādēļ pasūtītājs ir izmantojis iepirkuma līgumā vai vispārīgās vienošanās noteikumos paredzētās tiesības vienpusēji atkāpties no iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās. Atbilstoši šā panta trešajai un piektajai daļai pasūtītājs ir tiesīgs īstenot minētās tiesības, ja kopš dienas, kad pasūtītājs vienpusēji atkāpies no līguma, līdz piedāvājuma iesniegšanas dienai nav pagājuši 12 mēneši (publiska piegādes vai pakalpojumu līguma gadījumā) un ja šādas tiesības ir paredzētas iepirkuma procedūras dokumentos. Tādējādi no minētajām tiesību normām izriet, ka pasūtītājam noteiktā laika periodā ir tiesības ierobežot tāda pretendenta tiesības iegūt līguma slēgšanas tiesības, ar kuru pasūtītājam iepriekš ir bijušas līgumu izpildes grūtības un attiecīgi pasūtītājs ir vienpusēji atkāpies no līguma.

Šāds regulējums paredzēts arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra direktīvā 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ direktīvu 2004/18/EK. Atbilstoši minētās direktīvas preambulas 101.apsvērumam līgumslēdzējām iestādēm vajadzētu būt iespējai izslēgt kandidātus vai pretendentus, kas agrāku publisko līgumu izpildē pieļāvuši nozīmīgas nepilnības attiecībā uz būtiskām prasībām, piemēram, piegāžu vai darbu neveikšana, nopietni trūkumi piegādātajā produktā vai sniegtajā pakalpojumā, kuru dēļ tas nav lietojams iecerētajam nolūkam, vai neatbilstīga rīcība, kas liek nopietni apšaubīt ekonomikas dalībnieka uzticamību. Attiecīgi direktīvas 57.panta 4.punkta g) apakšpunktā kā viens no fakultatīvajiem pretendenta izslēgšanas iemesliem ir minēts gadījums, ja ekonomikas dalībnieks ir pieļāvis būtiskus vai pastāvīgus trūkumus saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi saskaņā ar iepriekšēju līgumu, kas noveda pie šāda iepriekšēja līguma priekšlaicīgas izbeigšanas, zaudējumu atlīdzināšanas vai citām līdzīgām sankcijām.

Vienlaikus minētās direktīvas preambulas 101.apsvērumā norādīts, ka, piemērojot fakultatīvus izslēgšanas iemeslus, līgumslēdzējām iestādēm jo īpaši būtu jāpievērš uzmanība samērīguma principa ievērošanai. Nelielām neatbilstībām tikai izņēmuma gadījumos vajadzētu novest pie ekonomikas dalībnieka izslēgšanas. Šāds princips attiecīgi ietverts Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturtajā daļā, kas noteic, ka pasūtītājs, pieņemot lēmumu par kandidāta vai pretendenta izslēgšanu no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā saskaņā ar šā panta pirmo daļu, ņem vērā, cik būtisks ir pārkāpums, kas pieļauts tā iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās izpildē, no kā pasūtītājs vienpusēji atkāpies, kā arī slēdzamā iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās neizpildes risku.

[12] Lietā nav strīda par to, ka pasūtītājs ir ievērojis Publisko iepirkuma likuma 39.^{2}panta trešajā un piektajā daļā minētos procesuālos priekšnoteikumus pieteicējas izslēgšanai. Proti, iepirkuma nolikuma 3.1.1.5.apakšpunktā ir paredzētas pasūtītāja tiesības izslēgt pretendentu no turpmākas dalības iepirkumā, ja pretendents nav pildījis ar pasūtītāju noslēgto līgumu un tādēļ pasūtītājs ir izmantojis līgumā paredzētās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma. Tāpat pasūtītājs ir ievērojis šādu tiesību izmantošanai noteikto termiņu, proti, no dienas, kad pasūtītājs vienpusēji atkāpies no līguma (2014.gada 7.augusts), līdz piedāvājuma iesniegšanai (2015.gada 27.aprīlis) nav pagājuši vairāk kā 12 mēneši.

[13] Pieteicēja iebilst pret to, ka RAKUS iepirkuma komisija nav pienācīgi izvērtējusi Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturtajā daļā paredzētos materiālos kritērijus pieteicējas izslēgšanai no turpmākas dalības iepirkumā.

Tiesa norāda, ka lēmums par pretendenta izslēgšanu no turpmākas dalības iepirkumā ir atzīstams par izdošanas izvēles administratīvo aktu, jo likumdevējs pasūtītājam ir piešķīris izvēles tiesības šādu administratīvo aktu izdodot vai nē. Vienlaikus likumdevējs ir norādījis kritērijus, kādi ņemami vērā administratīvā akta izdošanas gadījumā, proti, cik būtisks ir pārkāpums, kas pieļauts iepriekšējā līguma izpildē, kā arī slēdzamā iepirkuma līguma neizpildes risku. Vērā ņemamiem kritēriji formulēti nenoteikto tiesību jēdzienu formā, kas katrā konkrētajā gadījumā pasūtītājam ir jāpiepilda ar noteiktu saturu.

Publiskā iepirkuma rezultātā parasti tiek slēgts iepirkuma līgums, kuram tiek piemēroti vispārējie civiltiesību noteikumi (*sk. Augstākās tiesas 2007.gada 8.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-30/2007 11.2.apakšpunktu*). Tādējādi iepirkumu līgumu izpildes kontrole, tajā skaitā, vai līguma izpildē ir pieļauti pārkāpumi un to ietekmi uz pasūtītāja tiesībām vienpusēji atkāpties no līguma, pēc būtības nav veicama administratīvā procesa ietvaros ne augstākā iestādē, ne tiesā. Tieši šī iemelsa dēļ pilnīga tiesas kontrole par to, kā iestāde nenoteiktos tiesību jēdzienus piepildījusi ar saturu, konkrētajā gadījumā nepastāv. Tādā gadījumā runā par novērtējuma brīvību. Novērtējuma brīvības gadījumā tiesa tikai pārbauda, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vai būtiski procesuālie pārkāpumi (*sal. sk. Augstākās tiesas 2013.gada 11.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-53/2013 8.punktu*).

Konkrētajā gadījumā minētais nozīme, ka tiesai ir jāpārbauda, vai pasūtītājs vispār vērtējis Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturtajā daļā paredzētos kritērijus un vai veiktajā novērtējumā nav saskatāmas acīmredzamas kļūdas, kas ir pretrunā ar publiskā iepirkuma mērķi nodrošināt vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret pretendentiem.

[14] IUB pamatoti konstatējis, ka iepirkuma komisija 2015.gada 15.maija lēmumā (sēdes protokols Nr.5) (*lietas I sējuma 141.-146.lapa*) ir veikusi Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturtajā daļā paredzēto kritēriju novērtējumu, proti, iepirkuma komisija ir izvērtējusi, vai iepriekšējā līguma

izpildē pieļautie pārkāpumi ir uzskatāmi par būtiskiem, un to ietekmi uz slēdzamā līguma izpildi. Tas, ka pieteicēja šim novērtējumam pēc būtības nepiekrīt, nenozīmē, ka novērtējums nav veikts.

[15] Vienpusēja atkāpšanās no līguma ir izņēmums no vispārīgā principa, ka tiesīgi noslēgti līgumi ir jāpilda. Tādējādi tiesa ņem vērā, ka pasūtītājs kā krietns un rūpīgs saimnieks, pieņemot šādu lēmumu, jau ir izvērtējis līguma izpildē pieļauto pārkāpumu būtiskumu un to ietekmi uz līgumattiecību turpināšanu, tostarp, ņemot vērā otras puses iespēju līguma vienpusēju laušanu pārsūdzēt un pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu.

Saskaņā ar 2014.gada 13.februāra pakalpojuma līgumu Nr.B4-2014/61 (*lietas II sējuma 146.-151.lapa*) 5.2.apakšpunktu pasūtītājs ir tiesīgs pirms noteiktā termiņa pārtraukt šo līgumu, ja izpildītājs sniedz nekvalitatīvu pakalpojumu vai kavē tā izpildi vairāk par 30 dienām. Pamatojoties uz minēto līguma noteikumu, RAKUS 2014.gada 7.augustā (*lietas I sējuma 80.lapa*) vienpusēji atkāpās no līguma, norādot, ka pieteicēja nav saskaņojusi darbu izpildes grafiku, nav izsniegusi pasūtītājam darba pieņemšanas – nodošanas aktus uzreiz pēc pakalpojuma sniegšanas, vairāk kā 60% gadījumos ierīču reģistrācijas žurnālos nav izdarījusi ierakstus par pakalpojuma sniegšanu. Tādējādi RAKUS ir pamatojis vienpusēju atkāpšanos no līguma, norādot tam vairākus iemeslus.

Konkrētajā lietā iepirkuma komisija pieteicējas iepriekšējā līguma izpildē pieļautos pārkāpumus atzinusi par būtiskiem, jo pieļauto pārkāpumu rezultātā lielai daļai medicīnas ierīču netika veiktas elektrodrošības pārbaudes, kā rezultātā RAKUS nevarēja nodrošināt MK noteikumu Nr.581 noteikto prasību ievērošanu un izmantot attiecīgās medicīnas ierīces veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā. Tādējādi pieteicēja pēc būtības ir izslēgta no turpmākas dalības iepirkumā nevis par jebkuru iepriekšējā līguma izpildē pieļauto pārkāpumu, bet gan tāpēc, ka iepriekšējā līguma izpildē nav spējusi nodrošināt pakalpojuma sniegšanu nepieciešamajā apjomā.

[16] Pasūtītāja interesēs ir saņemt pakalpojumu noteiktā apjomā un termiņā, it īpaši gadījumos, kad termiņa ievērošana izriet no ārējiem normatīvajiem aktiem, kā tas ir attiecībā uz medicīnas ierīcēm. Piemēram, atbilstoši MK noteikumu Nr.581 193.punktam visām iestādē reģistrētajām 1. un 2.drošības grupas medicīniskajām ierīcēm elektrodrošības pārbaudes veicamas ne retāk kā reizi gadā. Tādējādi pakalpojuma nesniegšana nepieciešamajā apjomā, tiesas ieskatā, vērtējams kā būtisks pārkāpums, kas pats par sevi ir par pamatu pretendenta tiesību ierobežošanai attiecībā uz dalību nākamajā iepirkumā, it īpaši gadījums, kad nākotnē sniedzamais pakalpojums ir līdzīga rakstura. Arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ direktīvu 2004/18/EK preambulas 101.apsvērumā darbu neveikšana minētā kā nozīmīga nepilnība, kas var būt par pamatu pretendenta izslēgšanai nākamajā iepirkumā.

Tiesa konstatē, ka atbilstoši starp pusēm 2014.gada 13.februārī noslēgtā pakalpojuma līguma Nr.B4-2014/61 nosacījumiem gadā plānots veikt 4000 elektrodrošības pārbaudes (līguma 1.pielikums), kas pēc tiesas aprēķiniem mēnesī sastāda vidēji 333 pārbaudes. Atbilstoši šā līguma 2.1.apakšpunktam izpildītājs kopā ar pasūtītāju nosaka pakalpojuma sniegšanas laiku pēc abpusēji saskaņota grafika. Tādējādi darbu izpildes grafiks ir būtisks priekšnoteikums saskaņotai un savlaicīgai darbu izpildei. RAKUS 2014.gada 1.jūlija vēstulē Nr.A1/1.1-07/14/1242 (*lietas II sējuma 141.-143.lapa*) un 2014.gada 16.jūlija vēstulē Nr.A1/1.1-07/14/1373 (*lietas II sējuma 144.-145.lapa)* ir lūdzis pieteicēju saskaņot darbu izpildes grafiku. Turklāt 2014.gada 1.jūlija vēstulē norādīts, ka 2014.gada 10.aprīlī elektroniski pieteicējai nosūtījis sarakstu par 515 medicīnas iekārtu pārbaužu nepieciešamību aprīlī, taču uz 2014.gada 16.maiju RAKUS ir saņēmis no pieteicējas inspicēšanas pārskatus tikai par 30 medicīnas iekārtām, kas sastāda 6% no prasītā darba apjoma. Kā izriet no lietas materiāliem, tad starp pusēm ir pastāvējušas domstarpības par vairāku sastādīto pārskatu pieņemšanu no RAKUS puses. Taču arī no pieteicējas 2014.gada 28.jūlija vēstules (*lietas I sējuma 59.-62.lapa*), ar kuru pieteicēja atsaukusi kopumā 66 sastādītos pārskatus, neizriet, ka pieteicēja būtu veikusi elektrodrošības pārbaudes plānotājā apjomā.

Iepriekš minētais neapstiprina pieteicējas norādīto, ka nepieciešamo pārbaužu neveikšana ir vienīgi pasūtītāja pieņemtā lēmuma – vienpusēji atkāpties no līguma – sekas, jo starp pusēm domstarpības par pakalpojuma sniegšanu nepieciešamajā apjomā un darbu izpildes grafika saskaņošanu, kas ir būtisks priekšnoteikums plānotai pārbaužu veikšanai, ir pastāvējušas jau līguma izpildes laikā. Pieteicēja ir norādījusi uz vairākiem līguma pārkāpumiem no RAKUS puses, taču tie paši par sevi neizskaidro, kāpēc pārbaudes netika veiktas nepieciešamajā apjomā. Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa nesaskata acīmredzamas kļūdas iepirkuma komisijas veiktajā vērtējumā par iepriekšējā līguma izpildē pieļauto pārkāpumu būtiskumu.

[17] Tiesa piekrīt pieteicējas norādītajam, ka iestādes nepareizi novērtējušas pieteicējas 2014.gada 28.novembra vēstulē (*lietas I sējuma 81.lapa*) ietverto lūgumu apliecināt, ka RAKUS neizvirzīs pretenzijas saistībā ar 2014.gada 13.februārī pakalpojuma līgumu Nr.B4-2014/61, kā iepriekšējā līguma izpildē pieļauto pārkāpuma atzīšanu. Šāds secinājums ir acīmredzami pretējs vēstules saturam, kurā pietecēja norāda, ka nepiekrīt RAKUS norādītajiem līguma izpildes pārkāpumiem. Vienlaikus, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, pieteicējas izteiktie iebildumi neietekmē administratīvās tiesas kontroles robežas šajā jautājumā. Ja pieteicēja vēlējās saņemt visaptverošu tiesas kontroli saistībā ar līguma izpildes jautājumiem, tad tai bija jāvēršas ar prasības pieteikumu vispārējās jurisdikcijas tiesā.

[18] Pieteicēja norāda, ka pasūtītājs vispār nav vērtējis, kādi ir slēdzamā līguma neizpildes riski. Pieteicējas ieskatā, pasūtītājs, izbeidzot iepirkumu 3., 6. un 8.daļā bez rezultātiem, savukārt citās iepirkuma daļās līguma slēgšanas tiesības piešķirot pretendentiem, kas neatbilst nolikuma prasībām, ir tieši veicinājis līguma neizpildes risku.

Tiesa norāda, ka pieteicēja nepamatoti līguma neizpildes riskus saistījusi ar iepirkuma rezultātiem un pasūtītāja tālāko rīcību nepieciešamo pārbaužu nodrošināšanā. Kā jau tiesa secināja iepriekš, Publiskā iepirkuma likuma 39.^{2}pantā ietvertais regulējums ir vērsts uz pasūtītāja riska samazināšanu droša un nopietna piedāvājuma izvēlē. Tādējādi plānotā līguma neizpildes risks ir tieši saistīts ar konkrētā pretendenta iepriekšējā līguma izpildē pieļautajiem pārkāpumiem, kas rada pamatu apšaubīt pretendenta uzticamību un spēju izpildīt jaunas līgumsaistības.

Kā pamatoti norādījis IUB, līguma noslēgšana ar šādu pretendentu būtu pretrunā ar Publisko iepirkumu likuma mērķi – maksimāli samazināt pasūtītāja risku. Tas var radīt ievērojamas un neprognozējamas grūtības līguma izpildes laikā, kas izriet no līguma neizpildes vai nekvalitatīvas izpildes, kā arī saistītas ar būtisku resursu ieguldījumu līguma izpildes uzraudzīšanai. Publiskā iepirkuma likuma 39.^{2}pantā ietvertā regulējuma mērķis ir tieši vērsts uz šo risku samazināšanu.

[19] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka RAKUS iepirkuma komisija ir izvērtējusi abus Publisko iepirkumu likuma 39.^{2}panta ceturtajā daļā ietverto kritērijus – gan to, vai iepriekšējā līguma izpildē pieļautie pakāpumi uzskatāmi par būtiskiem, gan slēdzamā līguma neizpildes risku. Ne IUB, ne tiesa, veicot iepirkuma komisijas lēmuma kontroli, nav konstatējusi acīmredzamas kļūdas šajā vērtējumā, tādējādi pieteicējas pieteikums šajā daļā noraidāms kā nepamatots.

[20] Izslēdzot pretendentu no turpmākas dalības iepirkumā, turpmākais piedāvājumu vērtējums vairs neaptver šī pretendenta piedāvājumu. Tādējādi attiecībā uz šo pretendentu ir pieņemts lēmums ar galīga noregulējuma raksturu (*sk. Augstākās tiesas 2013.gada 24.janvāra lēmuma lietā*

Nr.SKA-279/2013 6.punktu). Tiesa, izvērtējot attiecībā pret pieteicēju pieņemto lēmumu, nav konstatējusi tā prettiesiskumu. Līdz ar to tiesai nav pamata vērtēt pieteicējas iebildumus par turpmāko iepirkuma norisi, kas attiecas uz SIA „Tradintex" un SIA „RoLa" piedāvājumu novērtēšanu, jo tie pēc būtības nevar ietekmēt attiecībā uz pieteicēju pieņemto lēmumu, savukārt tiesas pienākums nav veikt vispārēju tiesiskuma kontroli.

[21] Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmo daļu atlīdzinājuma pamats ir iestādes prettiesisks administratīvais akts vai faktiskā rīcība. Tā kā konkrētajā gadījumā tiesa nav konstatējusi iepirkuma procedūras un tās pārskatīšanas ietvaros pieņemto iestāžu lēmumu prettiesiskumu, tad pieteicējas prasījums par atlīdzinājumu ir noraidāms.

[22] Rezumējot visu iepriekš minēto, pieteicējas pieteikums par IUB 2015.gada 27.jūlija lēmuma Nr.4-1.2/15-187/3 atzīšanu par prettiesisku un mantisko zaudējumu 156 615,53 *euro* un personiskā kaitējuma 3000 *euro* atlīdzināšanu noraidāms kā nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un Publisko iepirkuma likuma 85.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2015.gada 27.jūlija lēmuma Nr.4-1.2/15-187/3 atzīšanu par prettiesisku un mantisko zaudējumu 156 615,53 *euro* un personiskā kaitējuma 3000 *euro* atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa
Tiensis A.Dreimanis
Tiesnese M.Romanova